

“Alguns polítics de Llatinoamèrica utilitzen l'antiamericanisme en favor seu”

Felipe Calderón (Morelia, 1962), nou president conservador de Mèxic, parla de les controvertides eleccions que el van portar al poder, del paper que tindrà Mèxic en una Llatinoamèrica dominada per l'esquerra, i també de la relació amb els Estats Units, sobretot per temes com la immigració i el narcotràfic.

Senyor president, va arribar al càrrec el passat mes de desembre, en uns dies de molta tensió, protegit pels vostres escoltes i amb un Parlament voltat de barricades. El vostre rival, Andrés Manuel López Obrador, s'havia proclamat president alternatiu del país. Mèxic té dos caps d'estat, actualment?

—No. En les eleccions democràtiques, només n'hi pot haver un, de president.

—Els resultats de les eleccions del juliol van ser molt ajustats. Vau guanyar per una diferència de només el 0,58 per cent més dels vots. Els vostres detractors denuncien un suposat frau electoral. Per què no va autoritzar un recompte?

—Hi havia observadors mexicans i internacionals controlant les eleccions molt de prop. Van supervisar el màxim de meses electorals permeses per la llei. Per sort, una immensa majoria dels mexicans ens fan costat.

—Els resultats electorals han fet pales fins a quin punt Mèxic es divideix entre rics i pobres, entre el nord industrialitzat i el sud rural. Què fareu per acostar aquests dos mons?

—L'estat ha d'intervenir-hi per mitjà de polítiques públiques que ajuden a anivellar les diferències. Necessitem un sistema educatiu més bo. Cal que desenvolupem un sistema nacional de salut. Volem millorar el proveïment d'aigües potables i construir noves carreteres a les zones rurals més deprimides. Així és

com crearem les condicions prèvies perquè s'hi produeixen inversions que redueixen les desigualtats.

—Gairebé la meitat dels 105 milions de mexicans viuen en la pobresa, i 11 milions no tenen feina estable. De quina manera afavorireu la creació d'aquests llocs de feina?

—Només serà possible si convertim Mèxic en un estat atractiu per als inversors. Els experts asseguren que Mèxic pot arribar a ser la quarta economia mundial l'any 2050. Però, abans d'arribar-hi, caldrà que reduïm els nostres costos de producció. L'energia és massa cara, i els impostos massa feixucs. Però, sobretot, hem d'afavorir la seguretat legal i reduir la delinqüència. Per això tinc previst un augment de la despesa en la lluita contra el crim d'un 25 per cent.

—El Banc Mundial denuncia que un grup de 20 famílies acumula la riquesa de Mèxic.

—És ben cert que patim una alta concentració del poder econòmic, a Mèxic. En el futur, el que pretenem és garantir que no hi haja cap persona privada ni cap concentració d'empreses que gaudesquen de privilegis il·legals. Necessitem posar en marxa polítiques destinades a protegir la lliure competència i que limiten els monopolis.

—Darrerament, han arribat al poder molts governs d'esquerra, a Llatinoamèrica. De fet, l'esquerra mexicana també és més forta que mai. Ha fet fallida, el neoliberalisme?

—No sóc un neoliberal. El lliure mercat és una condició per al creixement econòmic, però no és l'única; no n'hi ha prou, amb això. L'estat ha de garantir condicions igualitàries per a tothom. Alguns països llatinoamericans van massa lluny. A Veneçuela, per exemple, el Govern vol nacionalitzar empreses importants. El president es vol perpetuar en el poder. Aquesta mena de comportaments contradiuen els principis de la democràcia i de l'economia de mercat.

—Hugo Chávez preconitza un “socialisme del segle XXI” i amaneix els discursos amb comentaris antiamericans. Els conservadors com vostè heu quedat aïllats a Llatinoamèrica?

—Respecte les simpaties i les antipaties d'altres països. Avui dia l'antiamericanisme creix arreu del món. Alguns polítics de Llatinoamèrica utilitzen l'antiamericanisme en favor seu. Mèxic, per altra banda, pot fer un paper estabilitzador a tota la regió. Llatinoamèrica es troba en una cruïlla: hem de triar entre el passat i el futur. El passat significaria una tornada als sistemes d'economia dirigida i de polítiques econòmiques irresponsables: un retorn a l'autoritarisme. En canvi, el futur està en l'enfortiment de la democràcia, de l'imperi de la llei i de la competitivitat econòmica —i també en les polítiques que afavoreixen la igualtat d'oportunitats—.

—Durant la vostra visita a Nicaragua, amb motiu de l'arribada al poder de Daniel Ortega, va fer unes declaracions en què afirmàveu que el cor de Mèxic batega a Llatinoamèrica. Això vol dir que Washington ja no és l'interlocutor prioritari, perquè heu girat la vista cap al sud?

—Sí, volem canviar d'orientació la nostra política exterior. Alhora, però, som l'únic país llatinoamericà que geogràficament forma part d'Amèrica del Nord. Hauríem d'aprofitar aquesta localització entre el nord i el sud, entre el Pacífic i l'Atlàntic. És sens dubte la mi-

llor manera de reduir la dependència dels Estats Units.

—Aproximadament mig milió de mexicans emigren cada any als Estats Units per provar-hi sort. Ara l'administració Bush vol construir una barreira de 1.100 quilòmetres al llarg de la frontera.

—Costa de creure que construesquen un mur a Arizona i Texas, ara que tot just fa disset anys que el món sencer celebrava la caiguda del Mur de Berlín. Hi ha raons socials i econòmiques que impulsen aquests fluxos migratoris cap als Estats Units. És conseqüència natural de la globalització. A més, l'economia dels EUA i la de Mèxic es complementen l'una a l'altra de manera ideal: ells tenen el capital, nosaltres la mà d'obra.

—Els immigrants transfereixen uns 24.000 milions de dòlars anuals dels Estats Units a Mèxic. És la segona font d'entrada de divises al país, després del petroli. Malgrat tot, preteneu aturar l'exòde?

—Si els americans invertiren més ací, els treballadors mexicans es quedarien a casa. Ja vaig dir al president dels EUA que tenia més sentit construir un sol quilòmetre de carretera als estats pobres de Mèxic que 10 quilòmetres del seu mur.

—En algunes zones de Mèxic, i especialment al llarg de la frontera amb els Estats Units, els càrtels de la droga s'han infiltrat en les institucions públiques, incloent-hi la policia i el poder judicial. Durant els sis anys que el vostre predecessor, Vicente Fox, va ocupar el càrrec, van morir 9.000 persones com a conseqüència de les lluites entre bandes de narcotraficants. La situació ja és comparable a la de Colòmbia.

—De vegades encara estem més malament que a Colòmbia. Ara bé, mentre els EUA continuen mantenint aquesta demanda tan gran de drogues, no ens serà possible reduir-ne el comerç.

—De quina manera el vostre govern agafarà les regnes del país?

—He encetat una ofensiva potent contra les màfies de la droga. Ja n'hem obtingut els primers èxits. Al meu estat, a Michoacán, per exemple, la delinqüència ha disminuït un 80 per cent al llarg del mes de desembre.

—Hi heu desplegat l'exèrcit i heu fet detencions espectaculars. Ara, tot plegat és alguna cosa més que un xou?

—L'important és que tot torna a estar a les nostres mans. Ara lluitem a Tijuana, a la frontera, i ben prompte arribarem a tot arreu on la màfia està infiltrada. És una operació conjunta de totes les forces de seguretat estatals, una batalla que ens costarà molts diners, i també moltes vides, però que guanyarem.

—Però ni tan sols podeu comptar amb la vostra policia. Sovint treballen per als gàngsters.

—Duem a terme una sèrie de controls antidroga dels mateixos policies. Els fem tests psicològics, n'obtenim proves grafològiques i n'investiguem la situació personal (per assegurar-nos que no reben diners dels càrtels).

—Heu anat desplaçant la lluita anti-droga cap a l'exèrcit. És que, als soldats, no els poden subornar?

—No ho puc garantir absolutament, però els controlem molt estrictament.

—Els disturbis sacsegen un sud extremadament pobre. El vostre antec-

cessor va mobilitzar la policia contra els professors que feien vaga a Oaxaca. I els zapatistes, que van encetar una revolta l'any 1994, encara estan actius. Com preteneu solucionar aquests conflictes?

—Per mitjà dels mecanismes legals. Ningú no pot violar la llei i quedar impune. Aquesta norma s'ha d'aplicar, tant a la gent com als governants. Quan un professor reclama els seus drets, hem de complir les obligacions contractuals. Quan els manifestants destrueixen cotxes, ataquen edificis públics o assalten propietats, aleshores els hem de castigar. Però la situació a Oaxaca està controlada, ara per ara. Ja n'he retirat les tropes.

*Jens Glüsing
Christian Nee
Helene Zuber*

© Der Spiegel – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa